

INDUSTRI PARK NYTT

INFORMASJONSAVIS FOR MO INDUSTRIPARK

NR3 - 2020

Hun har nå to fagbrev og kan dermed kalle seg både sveiser og industrirørlegger.

VIDEREUTDANNING PÅ ARBEIDSPLASSEN

- Det gir mersmak å bli værende i en bedrift som legger til rette for at jeg kan utvikle meg, slår Signe Strand Tverbakk i Momek fast.

SIDE 6-7

- 4-5 Milliardavtale for Rana Gruber
- 10-11 Mål om hydrogenproduksjon i parken
- 12-13 Spennende innovasjonsprosjekt
- 14 ACDC gjenoppstår
- 18-19 MIP-Snap fenger

CIRCLE
MO | RANA

SpareBank
NORD-NORGE

serit
Smart IT. God jobbdag.

TESS
TEKNISK FAGHANDEL
TESS Mo Industripark - Tlf.: 75 12 67 50

MO FJERNVARME
leverandør av miljøvennlig varme

ID REKLAME

 Frost Kraftentreprenør

Informasjonsavisen for Mo Industripark har byttet navn fra Gule Sider til IndustriparkNytt! Avisen kommer også i nytt utseende. Ris og ros kan sendes til tonje.nermark@mip.no.

INFORMASJONSAVIS FOR DISSE BEDRIFTENE:

AGA Kantinedrift og Catering AS, AVANTI engineering AS, Celsa Armeringsstål AS, Ferroglobe Mangan Norge AS, Elkem Rana AS, Harsco Environmental, Helse & Sikkerhet SA, Industriprosjekt AS, Inventum RTD AS, Braathe Gruppen, KIS Nord AS, avd. Mo, Kunnskapsparken Helgeland AS, Miljøteknikk Terrateam AS, Miras Solution AS, Mo Fjernvarme AS, Mo Industripark AS, Mo Industritransport AS, MOMEK Group AS, MoTest AS, Norsk Ildfast Gjenvinning Drift AS, PricewaterhouseCoopers AS, Rana Gruber AS, Rana Industriterminal AS, Rana Utviklingsselskap AS, Ranfjord Fiskeprodukter AS, Relacom AS, Siemens AS, Industry Solution Division, SINTEF Norlab AS, SMA Mineral AS, TESS Rana AS, T. T. Kran og industrielt vedlikehold AS, ID Reklame, Østbø Rana AS

I REDAKSJONEN MIP INFO:

Ansv. utgiver: Arve Ulriksen, Jan Gabor og Tonje Nermark
Tekst, foto og design: MIP Info Trykk: ID Reklame
Tips kan sendes til: tonje.nermark@mip.no

Det viktig å huske hva som finansierer velferd og en stor offentlig sektor – næringslivet!

TREFFSIKRE KORONAKRISEPAKKER?

Nå handler det om å holde ut, holde sammen og holde avstand. Men i en tid med den høyeste arbeidsledigheten siden krigen, må det også handle om å holde hjulene i gang.

Det at vi har en raus velferdsstat i Norge, er kjent stoff, også utenfor våre landegrenser. Men fortellingen om hvor inntektene kommer fra, blir viktigere å ha fremst i pannebrasken nå som koronakrisen har rullet inn over norsk økonomi.

I skrivende stund har offentlig sektor vært mer eller mindre skjernet for korona-konsekvenser dersom vi bruker antall permitteringer som målestokk. Den ene prosent permitterte, som tilsvarer rundt 1100 personer, har ligget ganske stabilt i perioden. Imens er krisen alvorlig innenfor reiseliv, luftfart, verftsindustrien, leverandøriindustri, serveringssteder og også landbasert industri, med en permitteringsandel på mellom 15 og 52 % for sine respektive sektorer. I underkant av 400 000 arbeidstakere har søkt om dagpenger fra NAV, og vi har i perioden opplevd den høyeste arbeidsledigheten siden andre verdenskrig.

Det er naturlig nok ingen konkurranse om hvem som har det verst, men privat sektor tar det meste av støytten under koronakrisen. Derfor er det viktig å huske hva som finansierer velferd og en stor offentlig sektor – næringslivet! Inntektene fra olje- og gass har utvilsomt tjent oss godt i en årrekke, men når koronakrisepakken det snakkes om er i milliardklassen, er det desto viktigere å huske på at vi er i en særstilling her i Norge. Landene rundt oss kan bare drømme om å forvalte en pengesekk som oljefondet. Men dette har vært en hvilepute for Norge lenge, og vi sakker akterut når det kommer til gründerskap, innovasjon og differensiering av næringslivet.

Vi må derfor intensivere satsingen på nye, grønne næringsområder innen eksempelvis landbasert industri og energiproduksjon. Vi trenger tydeligere ambisjoner fra Regjering og Storting for karbonfangst, lagring og bruk, hydrogensatsing, sirkulær økonomi, batteriproduksjon og fornybar kraft som vind. Dette er spilt inn av flere sentrale industriaktører i forkant av koronatilpakken som ble lansert fredag 29. mai.

Milliardbevilgningene i denne pakken gjennom støtteapparatet er gledelig, men de overordnede, nasjonale strategiene som burde legges føringer og ambisjoner for de viktige satsingsområdene nevnt over, mangler. Derfor blir treffsikkerheten til denne krisepakken som middel for å drive norsk næringsliv i en enda grønnere retning, høyst usikker. Regjeringen la endelig frem sin hydrogenstrategi onsdag 3. juni, etter å ha jobbet med denne i lang tid. Dette er en god, men beskjeden start, og det trengs kraftigere virkemidler for å sørge for hydrogenetterspørsel her til lands slik at det er et marked for hydrogenproduksjon. Risikoavlastning for de som går foran for å etablere slike anlegg, er et annet viktig virkemiddel for å få fart på hydrogensatsingen i Norge.

Næringsnøytralitet bør for øvrig høre historien til, og en aktiv næringspolitikk hvor vi tør å satse på lokomotivene på tvers av flere sektorer, er helt kritisk. Samtidig skal Norge fortsette å forvalte våre naturressurser på en ansvarlig, fornuftig og balansert måte.

Industrien bærer den norske velferdsstaten. Krisepakken så langt synes for de fleste bransjene å ha truffet rimelig godt, og har vært viktig nødhjelp for å holde hodet over vannet på kort sikt. Men få vil komme godt ut av denne krisen om vi ikke bruker krisepengene med klokskap. Vi kan ikke berge alle, og i hvert fall ikke de bedriftene som ikke ha sjans til å overleve på sikt. Eventuelle fremtidige tiltakspakker må heller ikke bidra til å forsinke en nødvendig omstilling av norsk næringsliv.

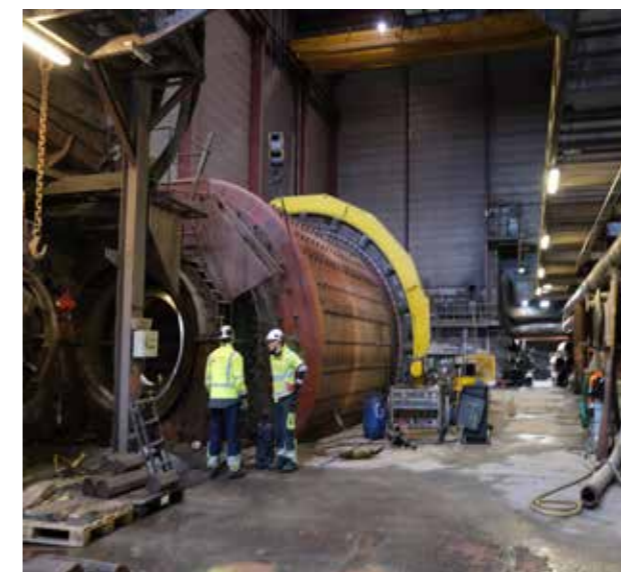
Nå som deler av næringslivet har det ekstra tung, bør krisepakken i større grad sørge for å fremskynde store prosjekter innen eksempelvis næringsutløsende infrastruktur og nye industrisatsinger, for å stimulere til økt aktivitet som kan bidra til å styrke fremtidens næringsliv og sysselsettingen. Hvis ikke, svekkes også offentlig sektor, og velferdsstaten Norge vil ha betydelig mindre handlingsrom for kommende generasjoner.

Administrerende direktør i Rana Gruber, Gunnar Moe, er fornøyd med den nye avtalen selskapet har inngått.

”
Det er en garanti for at alt vi produserer bli solgt.”

OM CARGILL

- Har 155.000 ansatte i 70 land
- Cargill kombinerer 153 år med erfaring med nye teknologier og kunnskap til å støtte strategiske partnere både innen matvarer, jordbruk, finans og industrielle aktører i mer enn 125 land.
- Cargill's Metals er svært aktiv i det internasjonale jernmalmmarkedet.
- Har mer enn 40 års erfaring i jernmalm- og stålmarkedet
- Cargill bistår gruvebedrifter, stålverk og sluttbrukere med å klare seg i et volatil marked ved å garantere avsetning, bistå samarbeidspartnerne med å øke inntjeningen og stille finansielle verktøy til rådighet.

MILLIARDAVTALEN SOM SIKRER SALG, SAMARBEID OG UTVIKLING

I starten av mai 2020 kom nyheten om at Rana Gruber hadde inngått en samarbeidsavtale med det amerikanske selskapet, Cargill verdt 5 milliarder.

Avtalen er tredelt og omhandler salg, tekniske utvikling og gir finansielle instrumenter som trengs i en kapitalkrevende industri med høye kostnader.

CARGILL SOM MELLOMLEDD

Samarbeidsavtalen strekker seg over 5 år og har en verdi på dagens prisnivå på 5 milliarder NOK. En sentral del av avtalen er at det amerikanske selskapets jernmalmdeling, Cargill's Metals, skal bistå Rana Gruber med å selge

jernmalmen til globale markeder.

– Cargill Metals er et tradingselskap som kjøper og selger råvarer til stålproduksjon rundt omkring i verden. Vår avtale er en såkalt «off-take agreement». Om det skulle oppstå en situasjon der våre kunder ikke har mulighet til å ta inn Rana Grubers produkt, hjelper Cargill oss med å få solgt jernmalmen vår til andre. Det er en garanti på at alt vi produserer blir solgt, forteller administrerende direktør i Rana Gruber, Gunnar Moe.

STØRRE MARKED

I dag leverer Rana Gruber jernmalm til stålverk i Europa, men med avtalen kan Rana Gruber nå langt utover Europas grenser. – Cargill har kontroll på over 600 skip verden rundt. Det betyr at med denne avtalen kan vi for eksempel selge produktet vårt til Kina gjennom deres logistikksystem. Vi har per dags dato ikke mulighet til å levere jernmalmen til andre enn stålverket i Europa. De båtene som kommer inn hit er for små til å

for eksempel å gå til Kina eller andre verdensdeler. Det er også altfor dyrt å sende dem så langt. Det har gjort at det er et begrenset antall kunder som kan ta imot jernmalmen vår. Avtalen med Cargill åpner opp nye muligheter for å eksponere oss i andre land og til nye bedrifter. I tillegg vi slipper å lete etter nye kunder, det gjør Cargill for oss, forklarer Moe.

VIKTIG FOR FREMTIDEN

De siste årene har produksjonen av stål gått ned i Europa og flere stålverk har blitt lagt ned. Samarbeidsavtalen med Cargill skaper trygghet for fremtiden. – Hvis vi hadde fortsatt som før, kunne et scenario vært at vi ikke ville ha fått avsetning på jernmalmen. Vi er en liten aktør i en stor bransje og hvis vi ikke hadde sikret denne

”
Avtalen med Cargill åpner opp nye muligheter for å eksponere oss i andre land og til nye bedrifter.”

avtalen nå, så hadde det på høstparten og 2021 bydd på utfordringer. Avtalen skaper en økonomisk trygghet for Rana Gruber og våre ansatte, og vi kan ha fokus på å produsere jernmalm for fullt, slår Moe fast.

MER HØYVERDIGE PRODUKTER

En annen spennende del av avtalen innebærer et utviklingsprosjekt på jernmalm mellom de to bedriftene. – Det vi ønsker å oppnå med samarbeidet er å få høyere verdi av jern i produksjonen som igjen kan bidra til å øke prisen på produktet vårt. Det er lettere sagt enn gjort og vil kunne ta lang tid, men prosjektet har allerede startet. Det vil foregå over hele verden og jeg er positivt innstilt, men om vi får noen gjennombrudd gjenstår å se, avslutter Moe.

OM RANA GRUBER

- Rana Gruber, som har tilhold i Mo i Rana, er Norges for øyeblikket eneste produsent av jernmalm
- Det er Norges største mineralbedrift og omsetter for ca 1 milliard kroner og har rundt 300 ansatte.
- Rana Gruber har vært i drift siden 1964 og leverer «verdens mest kortreiste jernmalm».
- Selskapet var tidligere en divisjon av det statlig eide Norsk Jernverk AS, men har vært på private hender siden 1991.
- Rana Gruber eies av Holdingselskapet LNS Mining. LNS Mining eier 100% av aksjene i Rana Gruber AS og 88% av aksjene i Greenland Ruby.

Det nye måleutstyret kommer godt med.

Signe Strand Tverbakk er strålende fornøyd med at god tilrettelegging fra arbeidsgiver har bidratt til at hun nå har to fagbrev.

Med fagbrev både som industrirørlegger og sveiser, kan Signe både montere og sveise rørene selv.

LEGGER TIL RETTE FOR VIDEREUTDANNING

I fjor tok Signe Strand Tverbakk sitt andre fagbrev og kunne smykke seg med tittelen, industrirørlegger, i tillegg til sveiser. – Det gir mersmak å bli værende i en bedrift som legger til rette for at jeg kan utvikle meg, slår hun fast om sin arbeidsgiver Momek.

LANGSIKTIG PLAN

Signe valgte å gå teknikk og industriell produksjon (TIP) på videregående, og hennes langsiktige plan var hele veien å bli industrirørlegger. Men først utdannet hun seg til å bli sveiser. Det var ingen tilfeldighet.

– Mye av jobben som industrirørlegger innebærer sveising. Derfor valgte å ta fagbrev i sveising før jeg videreutdannet meg. Da jeg startet på mitt andre fagbrev hadde jeg allerede seks sveisesertifikater. Det gjorde at læretiden ble mye enklere for meg fordi da slapp jeg å lære meg å sveise. Siden jeg allerede hadde et

fagbrev tok videreutdannelsen kun ett år og det var det vel verdt, forteller Signe.

Utdannelsen har gitt 27-åringen et løft i arbeidshverdagen.

– Jeg var med på mye av arbeidet en industrirørlegger gjør her på hviteverkstedet, før jeg tok utdannelsen. Den store forskjellen er at jeg nå kan montere og sveise rørene selv. Jeg var med på den samme prosessen før, men da sveiset jeg bare. Jeg har også blitt bedre på å lese arbeidstegninger og blitt mer selvstendig i mitt arbeid. Det er fint at man erfarer en positiv utvikling og mestingsfølelse, smiler hun.

Momek er flink til å legge til rette for at de ansatte har muligheten til å kombinere jobb og kompetanseheving.

INVESTERER I NY TEKNOLOGI

Arbeidsplassen til Signe er på hviteverksted til Momek der korrosjonsbestandige materialer som Super Duplex, Titan og andre «hvite» materialer blir bearbeidet. Her er det akkurat gjort en ny investering som er et positivt tilskudd i arbeidshverdagen. – Vi har akkurat fått et nytt måleutstyr til hele 1.2 millioner NOK. Det består av to kameraer og en laserpenn som måler gradene på produktet og sender dataene til en pc slik at vi kan følge med på at vi konstruerer røret riktig. Før brukte vi manuelt måleutstyr, så det har hjulpet stort å få en slik investering i hus. Det at bedriften investerer både i de ansatte og ny teknologi gir mersmak på å fortsette utviklingen min her, stråler Signe.

Siden oppstarten av hviteverkstedet i 2013 har aktiviteten variert grunnet svingninger i oljenæringen som har gitt mange prosjekter til verkstedet. Den siste tiden har aktivitetsnivået vært høyt.

– Vi har lagt om løpet på hviteverkstedet. Vi har ansvar for det meste av rusfritt stål og andre hvite materiale enn det vi hadde før. Akkurat nå jobber vi med en leveranse til offshore-næringen og rørmødelen som står på bordet er tegnet av Momek Techteam. For en liten stund tilbake ble vi ferdig med en leveranse til Salten Verk, så det er ikke bare til offshore, poengterer hun.

ARBEIDSGIVER LEGGER TIL RETTE

Helt siden Signe startet i Momek i november 2017, var hun fast bestemt på at hun skulle videreutdanne seg.

– Allerede da jeg var inne på intervju ga jeg beskjed om at jeg skulle videreutdanne meg til industrirørlegger. Momek er flink til å legge til rette for at de ansatte har muligheten til å kombinere jobb og kompetanseheving. Min opplevelse er at ledelsen i bedriften støtter opp om de som gjør det. Flere jeg kjenner tar ingeniøruddannelse ved siden av jobben. Det er kanskje noe jeg skal gjøre i fremtiden, men nå har jeg fullt fokus på jobben som industrirørlegger, avslutter Signe.

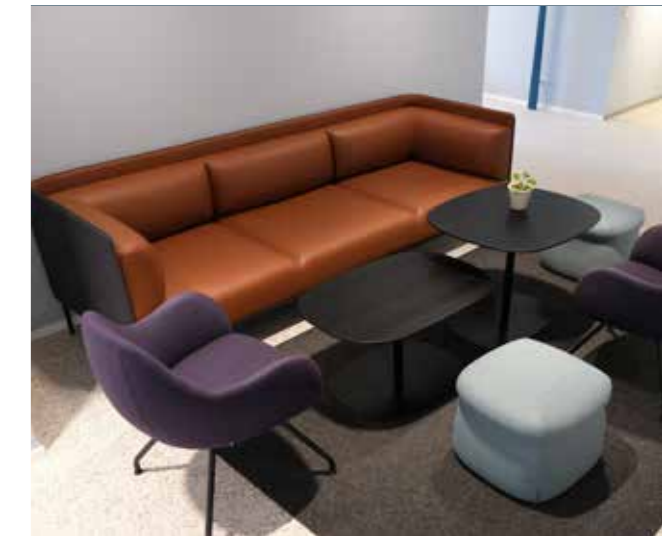
Vanlige arbeidsoppgaver for en industrirørlegger:

- Montere røropplegg med pumper, ventiler o.l.
- Reparasjon, vedlikehold og ombygging av eldre anlegg
- Sveising og platearbeid
- Kvalitetssikring og avviksrapportering
- Vedlikehold og feilsøking på verktøy og sveiseutstyr

Nysgjerrig på mulighetene Teknisk og industriell produksjon (TIP) gir? les mer på vilbil.no

Dag Storholm i MIP Eiendom (t.v.) og Morten Rimer i Norconsult er godt fornøyde med samarbeidet over mange år.

NORCONSULT UTVIDER FOR TREDJE GANG

– Vi grep sjansen nok en gang da muligheten da MINAR flyttet ut og vi er svært fornøyd med prosessen til tross for at Covid-19 situasjonen ga noen utfordringer, sier kontorleder i Norconsult Mo i Rana, Morten Rimer.

TILRETTELEGGER FOR KUNDER

MIP Eiendom har så langt hatt et travelt år med å tilrettelegge nye lokaler for Documed AS, Imtas, NRK Publikumsservice og Norconsult. Presentable møterom, smarte ikt-løsninger og nyoppusset lunsjrom stod på ønskelisten til sistnevnte.

– Møterommene har hatt spesielt fokus fordi vi har planer om å holde Virtual Design & Construction kurs, i tillegg til fysiske og digitale møter. Alt av nødvendig ikt-utstyr er nå installert for at det kan bli gjennomført. Møterommene kommer til å bli mye brukt fremover. Vi har også installert en projektor i taket på lunsjrommet slik at vi kan gjennomføre allmøter og lignende, forklarer Rimer.

Som følge av koronapandemien, har alle på Norconsult vært på hjemmekontor siden midten av mars.

– De fleste begynner å komme tilbake på jobb nå og da er det ekstra hyggelig å returnere til større plass og nyoppussede kontorarealer, tilføyer han.

Lokasjonen er perfekt.

KORONAUTFORDRINGER

Leder for prosjektet, Dag Storholm i MIP Eiendom, er også fornøyd med gjennomføringen, til tross for noen komplikasjoner.

– Vi har hatt noen utfordringer knyttet til leveranser som skulle komme fra Moelven og Bodø som gjorde at prosjektet tok litt lengre tid enn planlagt. Ellers har det gått fint. Vi gjør alltid vårt ypperste for å imøtekomme leietageres ønsker og behov, forklarer Storholm.

PERFEKT LOKASJON

Med kundebase både i og utenfor industriparken, er konsulentfirmaet godt plassert like utenfor porten til parken.

– Hovedårsaken til at vi har lokaler rett utenfor Mo industripark er at vi har mange oppdrag i industriparken og vel så mange utenfor. Vi har også god parkering til kundene. Det er viktig fordi de foretrekker å ha møtene i våre lokaler. Det betyr også at de som kommer i fra byen ikke trenger å kjøre inn i industriparken. Lokasjonen er perfekt, smiler Rimer.

TILLITSERKLÆRING

Norconsult er en leietaker som allerede har lang fartstid i Mo Industripark. De tegnet seg i fjor for en ny tiårs-kontrakt.

– Vi er svært fornøyd med å ha Norconsult som leietager. De har vært her i 14 år og i fjor signerte vi en kontrakt med dem som strekker seg til 2029. Det ser jeg på som en tillitserklæring. Vi i MIP Eiendom er klare til å bistå i en ny utvidelsesprosess om det igjen skulle bli ønskelig fra Norconsult. Jeg vil også legge til at vi bistår også de som er på utkikk etter nye kontorlokaler. Vi har flere ledige og det er bare å ta kontakt, avslutter avdelingsleder i MIP eiendom, Arne Westgård.

*”
Vi gjør alltid vårt ypperste
for å imøtekomme
leietakers behov.*

PÅ UTKIKK ETTER NYE LOKALER?

KONTAKTINFO

Arne Westgård
Eiendomssjef
arne.westgard@mip.no
tlf: 915 66 434

Se noen av våre ledige lokaler her:
<https://www.mip.no/lokaler/>

HYDROGENPRODUKSJON I MO INDUSTRIPARK

Statkraft, Celsa og Mo Industripark AS har inngått en intensjonsavtale om å etablere en verdikjede for grønt hydrogen til industriell bruk. Målet er å erstatte fossil energi med hydrogen basert på elektrolyse og produsere verdens mest klimavennlige armeringsstål.

HYDROGEN HUB MO

Statkraft, Celsa og Mo Industripark AS skal samarbeide om å etablere «Hydrogen Hub Mo», et anlegg for elektrolysebasert hydrogenproduksjon i Mo Industripark. Prosjektet handler om å produsere hydrogen til flere bedrifter og prosesser tilknyttet Mo Industripark og å utnytte biprodukter som varme og oksygen.

Statkraft og Celsa ønsker å utvikle en komplett verdikjede for grønt hydrogen til industriell bruk. Sluttproduktet vil være et av verdens mest klimavennlige armeringsstål, «grønt stål» til bruk i bygge- og anleggssektoren. Celsa bruker i dag fossile energikilder i sitt anlegg i Mo i Rana, men Celsa har allerede produksjonsteknologi som muliggjør bruk av hydrogen. Første

prosjekt i samarbeidet er å utrede en mindre produksjonsenhet for hydrogen som kan levere hydrogen til stålproduksjonen.

Målet er å få på plass en produksjonslinje innen utgangen av 2022.

UTVIKLINGSPROSJEKTER

Samarbeidet omfatter også felles innsats for utviklingsprosjekter som

kan skape etterspørsel etter hydrogen til andre industrielle prosesser og som drivstoff. Målsettingen er å utvide hydrogenproduksjonen etter hvert som nye anvendelser kommer til og markedet øker.

– Statkraft mener at bruk av hydrogen er nødvendig for å redusere utslippene fra tungtransport og industri. Reduserte teknologikostnader vil bidra til at dette lar seg gjøre. Utfordringen i det grønne skiftet er å ta fornybar kraft i bruk for å erstatte fossile energikilder. Dette samarbeidet passer godt inn i vår strategi om å ta en rolle i å utvikle verdikjeder for grønt hydrogen og dermed erstatte fossile energikilder sier konserndirektør i Statkraft, Birgitte Ringstad Vartdal.

”
Hydrogen vil kunne spille en sentral rolle og redusere utslipp i prosessindustrien og transportsektoren.

FLYBUSS MO I RANA

Gjeldende fra 1.juli 2020

Mandag-Fredag:

	WF 768	WF 767	WF 769	WF 770	WF 773/774	WF 753	WF 778
Jernb st	05:20	06:15	08:30	10:30	14:40	19:30	
Sykehuset	***	***	***	***	***	***	
Røssvoll	05:50	06:45	09:00	11:00	15:10	20:00	
Fra flypl ca		07:10	09:25	11:20	16:00	20:25	23:25

*** Passeres uten tidsangivelse.

Avgang fra flyplassen så snart bagasjen er kommet.

	Lørdager:	Søndager:			
	WF 771	WF 770	WF 773/774	WF 753	WF 778
Jernb st	10:00	10:30	14:40	19:30	
Sykehuset	***	***	***	***	
Røssvoll	10:30	11:00	15:10	20:00	
Fra Røssvoll ca		11:25	16:00	20:25	23:25

*** Passeres uten tidsangivelse.

Avgang fra flyplassen så snart bagasjen er kommet.

RUTE TRASE: Busstasjonen, O.T.Olsensgt, CC Helma Hotell, Scandic Meyergården nedsiden, L.Meyers gate, Nordl vn, Sagbakken, Ranenget og om sykehuset til Flyplassen.

Søndre gate og Midtre gate hentes på forespørsel.

Pris pr pers. kr. 150,-.

Tlf + 47 971 44 444

– Celsa har satsset på en bærekraftig produksjon. Vi er svært opptatt av at samfunnets behov for kvalitetsstål i dag, skal produseres uten at det går på bekostning av fremtidige generasjoner. I tråd med dette har vi laget vårt veikart for en bærekraftig utvikling. Et av våre mål er å redusere vårt CO2 utslipp med 50% frem til 2030 og i 2050 de-karbonisere vår stålproduksjon. Hydrogen er et av de viktigste tiltakene for å de-karbonisere stålindustrien.

I denne forbindelsen vil Celsa være en pioner

innen bruken av hydrogen i produksjonen av armeringsstål både i Norden og Europa sier Carles Rovira, CEO Celsa Nordic.

INNEN 2022

– Mo Industripark har ambisjoner om å være en grønn industripark i verdensklasse med fokus på energigjenvinning og sirkulær økonomi. Hydrogen vil kunne spille en sentral rolle og redusere utslipp i prosessindustrien og transportsektor. Det jobbes også med CO2 fangst hvor noe CO2 kan brukes til å produsere nye, grønne produkter. En slik

prosess krever store mengder hydrogen sier Adm. dir i Mo Industripark AS, Arve Ulriksen

Målsettingen er å få på plass en produksjonslinje innen utgangen av 2022. Økt bruk av hydrogen for å nå klimamålene forutsetter at det settes krav til lavt karbonavtrykk i offentlig etterspørsel av byggematerialer, det er en tilstrekkelig premiering for utslippsreduksjoner av CO2 og en støtte i startfasen inntil elektrolyse-teknologien og markedet er mer modent.

OM PARTNERENE

Mo Industripark AS er et eiendoms- og infrastrukturselskap og har som hovedoppgave å forvalte og utvikle areal og eiendommer, samt tilrettelegge for nyetableringer og markedsføre industriparken som etableringssted. Mo industripark har til sammen 108 bedrifter med til sammen rundt 2500 arbeidsplasser.

Celsa Armeringsstål AS er Nordens ledende produsent av armeringsstål. Anlegget i Mo Industripark i Mo i Rana omfatter både et stålverk og et valseverk, (340 ansatte).

Råmaterialet i produksjon er skrapmetall. Hvert år gjenvinner anlegget i Mo i Rana 700 000 tonn skrapstål. Det tilsvarer omsmelting av to Eiffeltårn hver uke. Dette gjør selskapet til et av Norges største gjenvinningsbedrifter. Hovedprodukt er armeringsstål til betong til bygg- og anleggs- prosjekter i Norden.

Statkraft er et ledende internasjonalt selskap innen vannkraft og Europas største leverandør av fornybar energi. Konsernet produserer vannkraft, vindkraft, solkraft og gasskraft og leverer fjernvarme. Statkraft er en global markedsaktør innen energihandel og har 4 000 ansatte i 17 land.

Haakon Andersson i Momek Techteam (t.v.) og Vidar Olsen i Avanti kan endelig dele de store planene om utvikling av en anodeskifterobot.

MOMEK OG AVANTI SAMMEN I STORT INNOVASJONSPROSJEKT

– Vi er glade og stolte for å endelige vise frem planen vår, smiler daglig leder i Avanti Engineering, Vidar Olsen, og administrerende direktør i Momek Techteam, Haakon Andersson. De representerer to av selskapene som sammen skal utvikle en anodeskifterobot.

ROBOT & AUTONOMT KJØRETØY

Avanti Engineering og Momek Techteam vant anbudsrunder fra aluminiumsprodusenten Alcoa i Mosjøen om å utvikle denne nye løsningen. På laget har de med seg investeringsmiljøet CoFounder fra Trondheim og sammen har de stiftet firmaet AlumatiQ.

Anodeskifteroboten skal bytte ut anodene i ovnene hos Alcoa, en operasjon som i dag blir gjort manuelt av industriarbeider på aluminiumsverket i Mosjøen. – Roboten skal henge fra taket og skal ta ut de gamle anodene. Samtidig kommer

et autonomt kjøretøy inn med nye anoder. Roboten legger de brukte anodene på kjøretøyet og tar opp nye som den installerer i ovnene. Det bidrar til kostnadseffektiv, miljøvennlig og sikrere produksjon av aluminium, forklarer Olsen i Avanti.

FREMIDSRETTET INNOVASJON

Da Alcoa inviterte 30 bedrifter i 2016 til å finne en teknologisk løsning på å skifte anodene var det Momek Techteam og Avanti som til slutt trakk det lengste strået. – En slik robot er det ingen som har laget før

og om tre år skal den tas i bruk. Alcoa tenker fremtidsrettet og ønsker å være foran på teknologiske løsninger. Verkene som satses på teknologi, er de som til slutt vinner frem, mener Olsen.

Etter at den første prototypen er levert, ønsker de å ekspandere ut i verden. – Vi regner med at løsningen vil bli klar i 2023 selv om det skulle bli noen utfordringer på veien. Når den første roboten er levert håper vi på å levere flere til Alcoa og deretter promotere oss på verdensmarkedet, legger Andersson i Techteam til.

UTFYLLER HVERANDRE

AlumatiQ har etablert et utviklingsprogram på ca. 50 millioner kroner til design, bygging og ferdigstilling av roboten. – Selskapet består av tre forskjellige bedrifter som leverer forskjellige segmenter. Vi er avhengig av hverandre for å realisere prosjektet. Med hver vår kompetanse skal vi få det til. Avanti skal ha fokus på leverer elektro, automasjon og robotisering til prosjektet, forklarer Olsen.

et bra team.

– CoFounder var viktig å få med på laget fordi de har økonomiske tyngden som trengtes. De skal også ha ansvaret for daglig ledelse og forretningsutviklingen. Sammen er vi tre dynamitt og klare for levere roboten, ler Olsen.

ETABLERER OG SIKRER ARBEIDSPASSER

I dag jobber Avanti med flere utviklingsprosjekter der de ansatte gjerne er koblet på forskjellige prosjekter samtidig. Til AlumatiQ trenger vi ansatte som kun har fokus på anodeskifteroboten. – Dette prosjektet og flere andre pågående utviklingsprosjekt vil kreve mye ressurser fra Avanti. Samtidig med våre utviklingsprosjekt skal vi også ha service og tilgjengelighet for våre eksisterende kunder. Derfor jobber selskapet i dag med å ansette flere personer for å dekke selskapets bemanningsbehov. Vi har allerede en stor bredde hos våre ansatte, men vi trenger ytterligere ressurser for fortsatt å være et ledende selskap innenfor automasjon basert robotiserte løsninger og maskinsyn, sier Olsen.

Hos Alcoa vil det også få innvirkning for de ansatte.

– De som skifter anodene i dag, kan heller sitte på kontrollrom eller overvåke fra siden slik at det bli mindre belastende og et tryggere arbeidsmiljø for dem. På lang sikt er roboten med på å sikre de eksisterende arbeidsplassene.

Vi regner med at løsningen vil bli klar i 2023.

Med høy kompetanse er også Momek Techteam klare til å gå i gang med prosjektet. – Vi i Momek tar oss av alt av design, beregninger og konstruksjonen for mekanisk og hydraulikk. Anodeskifteroboten med utstyret, vil bli fabrikkert og bygd her inne hos oss og vi gleder oss til den dagen vi har klar er prototypen, dette er en spennende EPCI leveranse, sier Andersson.

Olsen mener de tre prosjektpartnerene utgjør

OM MOMEK TECHTEAM

- Et datterselskap i Momek Group; Nord-Norges største verkstedkonsern
- Virksomhet innenfor EPCI-prosjekter, vedlikehold, modifikasjon, fabrikasjon, byggtreprenerørskap og bemanning.
- Selskapet har hatt en omsetning på ca 600 millioner.

OM AVANTI ENGINEERING

- Stiftet i 1993
- 14 ansatte
- Leverer automatiseringsløsninger til industri og havbruk.
- Bygger også maskiner eller leverer komplette anlegg hvor automatikk er en del av funksjonen.
- Hovedkontor i Mo i Rana og et avdelingskontor på Nesna.

OM COFOUNDER

- Privatdrevet investeringsmiljø med base i Trondheim.
- Forvalter for ca 90 millioner kroner på vegne av KLP
- Investerer i tidligfase teknologibedrifter innenfor tradisjonelle norske bransjer slik som havbruk, prosessindustri og energisektoren.

André Eidskrem (t.v.) er klar for å satse friskt på ACDC. Her sammen med adm. dir i Mo Industripark as, Arve Ulriksen

ACDC GJENOPPSTÅR

IT- gründer André Eidskrem fra Ålesund har nylig skrud på strømmen hos Arctic Circle Data Center. Han er klar til å blåse nytt liv i datasentersatsingen og ACDC Campus-planene i Rana.

GODT KJENT

Før gründeren kjøpte ACDC-boet, var Eidskrem allerede godt kjent og med både Rana og Arctic Circle Data Center.
– Jeg ble sjokkert da jeg hørte at selskapet hadde havnet i skifteretten. Det som var startet opp var virkelig bra, og jeg er overbevist om at et datasenter i Mo Industripark vil lykkes. Da sjansen til å overta både datasenteret og programvaren de hadde utviklet bød seg, grep jeg sjansen. Alle jeg har vært i kontakt med i prosessen har vært så fremoverlente og imøtekommende, så dette gleder jeg meg virkelig til, sier en engasjert Eidskrem.

LANG ERFARING

Eidskrem har blant annet vært med å utvikle en søketeknologi og mobilplattformer til medieindustrien, samt vært aktiv i Silicon Valley de siste 13 år gjennom selskapet sitt IntraHouse. Han lot seg imponere over jobben ACDC hadde lagt ned.
– Jeg var imponert over hva de hadde fått til og synes det var leit da de meldte oppbud. Men med min 30 års erfaring som IT-leverandør, samt internasjonale kontakter både på kunde- og investorsiden, er jeg sikker på at vi nå vil få tilført det Arctic Circle Data Center manglet. Men først vil vi sikre at vi blir sett på som en reell leverandør til bedriftene og kommunene i nærheten. For disse er jo ACDC verdens beste skytjenestestjerne, sier han med et smil.

Eidskrem er fornøyd med mottakelsen i Rana.

– Pga fiberutbyggingen blir opplevelsen som om man skulle hatt serverne i egen kjeller. Vi setter også stor pris på dialogen med

Kunnskapsparken Helgeland og SINTEF, og håper å bidra med kompetanse og teknologiske løsninger til hele regionen gjennom vårt ferske medlemskap i Arctic Cluster Team, ACT. Vær vennlig å ta kontakt, oppfordrer Eidskrem.

GOD LOKASJON

20 000 kvadratmeter på østre del av industriparken skal etter planen være vertskap for en datasenter-campus. I følge Eidskrem er Mo Industripark perfekt egnet for datasenter og han har store planer for utviklingen.

– Klimaet her oppe i nord gjør seg godt for datalagring. Kjøling av anlegget er med på å redusere kostnadene for bedriften og så har dere kort avstand til grønn kraft. Vi skal utnytte overskuddet av fornybar energi som allerede er her, noe som bidrar til lavt CO2-utslipp fra denne industrien. Vi er i ferd med å gjøre beregninger som viser at ved å flytte et datasenter fra Amsterdam til Mo i Rana vil man redusere flere millioner tonn med utslipp i året, forklarer Eidskrem.

FORNØYD MED VERTSKAPET

Administrerende direktør i Mo Industripark AS, Arve Ulriksen, er glad for at ACDC får en ny start med nye eiere.
– Datasenter blir mer og mer aktuell i takt med den økte digitaliseringen av samfunnet. Jeg har tro på at ACDC vil lykkes med en IT-gründer av André Eidskrem kaliber. Vi ønsker han velkommen til industriparken og vi vil bidra der vi kan for at datasenteret skal lykkes, sier Ulriksen.

Innkjøpsjef i Celsa, Eirik Bjørkmo (t.v.) og Jan Gabor i Mo Industripark AS er klare for renovere sørveggen på stripperhallen.

SNART HISTORIE

Snart skal sørveggen til stripperhallen fra jernverkstiden rehabiliteres. Dette vil gjøre en av de mest synlige konstruksjonene i Industriparken til et stolt signalbygg mot E6.

SAMARBEID

Stripperhallen ble reist på 50-tallet under etableringen av A/S Norsk Jernverk og var en del av bygningsmassen til valseverket. Bygningsmassen har huset flere ulike selskaper siden den tid, og eies i dag av Celsa Armeringsstål.

I 2016 ble vestveggen renoveret til sykkelrittet Arctic Race of Norway, som hadde fire etapper i Nordland det året, inkludert i Mo i Rana. God dialog mellom Celsa Armeringstål og Mo Industripark as førte til at renoveringen kom i gang. Iherdig jobbing nærmest døgnet rundt av anbudsvinner Glør, sørget for at veggen stod ferdig i tide til sykkelrittet som ble vist på TV i 180 land. Nå er de samme partene klare for å realisere rehabiliteringen av den siste veggen.

Byggeier Celsa mener det blir bra å få fornyet sørveggen også.

– Renoveringen av vestveggen ble lagt merke til i byen og vi fikk utrolige mange positive tilbakemeldinger på jobben som ble gjort. Celsa er en moderne bedrift med høyteknologi på innsiden og da blir det feil å signalisere at vi er noe annet på utsiden, sier innkjøpsjef i Celsa, Eirik Bjørkmo.

REPRESENTERER FREMGANGEN

Markedsdirektør i Mo Industripark as, Jan Gabor, gleder seg også over rehabiliteringen.

– Bedriftene i Mo Industripark er fremoverlente og moderne, og mange har en lang industrihistorie. Sørveggen til stripperhallen henger fortsatt litt igjen i jernverkstiden, så det er gledelig at vi nå får på plass en ansiktsløftning som på mange måter representerer den kvaliteten og kompetansen disse bedriftene besitter i dag.

Veggen vil også være en profileringsmulighet.

– Også på denne veggen vil vi ha logoplasser for å synliggjøre bredden i næringslivet her, og de som er interessert i å ha sin bedrifts logo på sørveggen mot E6, kan ta kontakt for en nærmere prat. Det er enda tre plasser igjen, smiler Gabor.

LOKALT FIRMA

Da rehabiliteringen av stripperhallen ble lagt ut på anbud i 2016, var det det lokale firmaet Glør som viste seg å være mest konkurransedyktig. Det samme var tilfellet i denne runden, og selskapet starter med den siste veggen når været tillater det.

– Vi var godt fornøyd med samarbeidet i 2016 der de var serviceinnstilte, nøye og effektive. Vi vet at Glør er en bedrift som tør å tenke utenfor boksen og kommer med smarte løsninger. Vi er også glade for at det var et lokalt firma som viste seg å være mest konkurransedyktig på tid og pris, forteller Gabor.

LEDIGE LOGOPLASSER

I likhet med de andre to veggen på Stripperhallen, vil det være logoplasser på sørveggen som er godt synlig for alle som kommer sørfra langs E6.

– Det er fortsatt et par ledige logoplasser igjen. De som ønsker å gripe sjansen til å få sin bedrifts logo på et av de mest synlige byggene i Rana, kan ta kontakt med meg. Det er en unik mulighet, sier Torger Lofthus, som har ledet prosjektet med fasaderehabiliteringen til Stripperhallen.

Ønsker din bedrift logo på Stripperhallen?

Ta kontakt med Torger Lofthus på 913 91 655 eller på torger@lofthus.as

LEVERER OVER 4000 FEIETIMER ÅRLIG I INDUSTRIPARKEN

Anleggs-Service AS så dagens lys i 1989 og har siden vært en viktig leverandør til industrien. Årlig leverer selskapet tusenvis av feietimer i industriparken for å hindre støvflukt fra tomta. Det bidrar også til sirkulær økonomi.

KVALITET PÅ UTSTYRET

Fokus på å begrense svevestøv har i en årrekke vært på agendaen i Mo Industripark. Asfaltering av gruslagte områder, beplantning for å binde støv, redusert bruk av strøsand på vinterstid samt hyppig feiing året rundt, er blant tiltakene iverksatt. Sistnevnte tjeneste er det Anleggs-Service som leverer. Bruk av riktig utstyr for å kunne fange opp både grove og fine støvpartikler er nøkkelen, og her er Anleggs-Service fremst i skoene.

– Allerede på tidlig 2000-tallet investerte vi i feiebler med fokus på svevestøv. Bilene utfører to prosesser. Først feier den med seg grove partikler med børste, så spylers bilen de fine partiklene med høytrykkspylers som holder 100 til 150 bars trykk 7 cm over bakken. Det gjør at svevestøvet blir spylt opp og fanget i bilen, forklarer driftsleder i Anleggs-Service AS, Kjell Magne Nilsen.

BØRSTING IKKE NOK

På 1990-tallet brukte Anleggs-Service biler som kun børstet de grove støvpartiklene, noe som ikke gir de samme gode resultatene som i dag.

– Med erfaringene vi har tilegnet oss, er det ikke nok å kun børste de grove partiklene fordi det eneste det gjør er å frigjøre svevestøvet.

OM ANLEGG-SERVICE AS

- Etablert i 1989
- Stiftet som et datterselskap av Øijord & Aanes
- 18 ansatte
- Selskapet leverer blant annet tjenester knyttet til drift og vedlikehold av Mo Industriparks vei og arealer i tillegg til å inneha en støttefunksjon for de andre aktørene i industriparken

Beklageligvis ser jeg aktører i dag utenfor parken som kun feier med børste og det synes jeg er uheldig. Derfor er det så viktig at man investerer i biler som både børster og høytrykkspylers, poengterer Nilsen.

Anleggsservice sine 5 feiebler har de siste årene levert mellom 4000 og 4500 timer feiing årlig på fellesveinettet i industriparken. Feieprogrammet er et spleiselag mellom Mo Industripark AS, Celsa Armeringsstål, Elkem Rana, Ferroglobe Mangan Norway, Øijord & Aanes Entreprenørforretning, Harsco Environmental, Mo Industritransport, SMA Minerals og Rana Industriterminal. Feiing på industribedriftenes område kommer i tillegg.

SIRKULÆR ØKONOMI

Med årene erfarte også bedriftene i industriparken at feieprogrammet kunne bidra til å resirkulere egne produkter som ellers ville vært avfall. I dag feier Anleggs-Service på flere av områdene til bedriftene.

– Et av de første samarbeidsprosjektene var med Ferroglobe. I smelteprosessen deres avgis manganstøv, som kan brukes om igjen i produksjonen deres. Vi feier det opp og de bruker det på nytt i smelteprosessen. I tillegg bruker vi vann til høytrykksspylingen på tomta som allerede har blitt brukt i flere ulike prosesser i industrien. Dette er to gode eksempler på sirkulær økonomi, smiler Kjell Magne.

FØRST I NORGE

Muligheten for feiing også i de kalde og tørre vintermånedene, ble etter hvert forespurrt om Anleggs-Service kunne levere. Det betydde at de måtte finne biler feiebler som kunne utføre jobben i snø og kulde. – Utfordringen med å feie om vinteren er at

vannet vi bruker ellers i året fryser til is. Vi kan heller ikke bruke frostvæske fordi det angriper metaller. Vi var det første selskapet i Norge som importerte og tok i bruk feiebler som er bygd på vakuump teknologi. Den fungerer som en gigantisk støvsuger som suger til seg støvet, og som dermed også sørger for effektiv støvoppsamling om vinteren, forklarer Nilsen.

GODT SAMARBEID

MIP eiendom har blant annet ansvar for vedlikehold og drift av veinettet i industriparken og er godt fornøyd med jobben Anleggs-Service utfører.

– Samarbeidet har pågått i flere år og jobben de gjør er viktig. Vi som har ansvar for driften av parken ser at enkelte områder på tomten trenger feiing daglig. Flere steder går kjøretøy med store dekk inn og ut av skitne tomteområder og ut på veien, og tar med seg støv og rusk som spres utover. Det betyr at vi må feie på tomta ofte, og siden vi trenger feiing på enkelte steder hver eneste dag er det avgjørende at vi har en avtale med et firma som prioriterer oss. Det gjør Anleggs-Service og vi er godt fornøyd, avslutter driftstekniker i MIP Eiendom, Kjetil Johnsen.

F.v. Kjetil Johnsen, MIP Eiendom, Kjell-Magne Nilsen og Arnas Morozovas i Anleggs-Service.

Det er viktig at man investerer i biler som både børster og høytrykkspylers

Anleggs-Service sine biler både børster og spylers støvpartiklene for å samle opp grove og fine støvpartikler.

Vaner som forebygger **smitte**

Papirlommetørkle

foran munn og nese beskytter andre når du hoster eller nyser. Kast lommetørkleet etter bruk. Vask så hendene.

Bruk albukroken

når du må hoste eller nyse og ikke har papirlommetørkle tilgjengelig.

Vask hendene

ofte og grundig, spesielt når du har vært ute blant folk.

Hånddesinfeksjon

med alkoholholdige midler er et godt alternativ når håndvask ikke er mulig, for eksempel på reise.

HÅKON SOLBAKKEN
Momek, prosjektplanlegger

Juni 2019

At jeg stadig blir utfordret

Vet ikke. Det ville vært en utfordring det og.

Matpakke.

Nettavis.

Går tur med hunden og kjøper hus.

FOLK I PARKEN

Ansatt siden

Hva er det beste med jobben din?

Hva ville du gjort hvis du var sjef i en uke?

Matpakke eller kantina

Nett eller papiravis?

Hva gjør du på fritida?

YASSER ALSHMMARI
Elkem, vedlikeholdsiingeniør

August 2019

Samarbeide og ha det gøy sammen med kolleger

Gi ros og motivere de ansatte

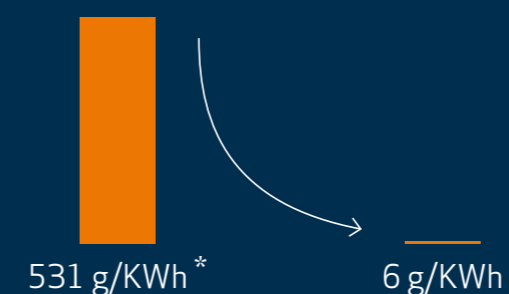
Matpakke

Nettavis

Trener og går på tur.

Gjør bedriftens fotavtrykk **grønt**.

Velg 100 % fornybar strøm hos Helgeland Kraft og reduser bedriftens klimaavtrykk fra 531 g/KWh til 6 g/KWh CO₂.

Kontakt oss for å gjøre et grønt valg.

Kundesenter: 751 00 700
bedrift@helgelandkraft.no
www.helgelandkraft.no

* Kilde: Norges vassdrags- og energidirektorat

JERNVERKET OG DEN INTERNASJONALE STÅLKRISEN

Mellom 1975 og 1985 møtte Ranaindustrien omfattende utfordringer. En global stålkrisen som fortsatte med alvorlig internasjonal lavkonjunktur, førte til en nedtur som ble langt mer krevende for Rana og Jernverket enn tøffe tider tidligere.

FRA FLAGGSKIP TIL PROBLEMBEDRIFT
Oljekrisen i 1973-74 ga betydelige negative ringvirkninger for internasjonal økonomi. 1974 skulle bli et skille i den historiske utviklingen for internasjonal stålbransje med omfattende strukturendringer som resultat.

Krisen vokste frem etter blant annet økende internasjonalisering, nedgang i stålforbruket i industrielle land, men vekst i nyindustrialiserte land som Japan, Sør-Korea og Brasil, samt økt bruk av andre materialer som aluminium og plast. Det gjorde at stålbransjen i mange land ble hardt rammet av konjunkturfallet midt på 1970-tallet.

Jernverksbyen opplevde den internasjonale lavkonjunkturen langt sterkere enn andre norske industristeder. De voksende problemene ble dominerende i Rana i årene som fulgte, da innbyggere, næringslivet og offentlige virksomheter var i et tettvevd skjebnefellesskap.

ULIKE STRATEGIER
Mens vesteuropeisk stålindustri nedbemannet med en sjettedel og kuttet 150 000 arbeidsplasser, fikk nedbemanning ikke samme fokus i Norge. Årsaken var blant annet flere reformer i arbeidslivet som ga økt bemanning. Utvidelse av ferien med ei uke

for de over 60 år og arbeidstidsreduksjon til 40 timers uke, i tillegg til Arbeidsmiljøloven som kom i 1977 med blant annet regulering av overtid, helgearbeid og skiftarbeid, spilte inn her.

Det var vel 3.700 ansatte ved Jernverket i Mo i Rana, inklusiv Rana Gruber, i slutten av 1975. Fem år senere var dette uendret, samtidig som vestlig stålindustri hadde gjennomført betydelige kutt. Høye kostnader og manglende tiltak for modernisering ga store underskudd og stadig voksende gjeld, som nå var på rundt en milliard av datidens kroner.

MILJØ OG GJENBRUK PRIORITERES
Oljekrise og stålkrisen førte også til ekstra fokus på energiforbruk og andre kostnader. Økonomi, miljø og ressursbruk kom i sentrum, noe som fikk et tydelig uttrykk i Plan 1976-79 for Norsk Jernverk. Planen la stor vekt på «resirkulering», i tillegg til fortsatt modernisering av anlegget; *Naturressursene må utnyttes på en bedre måte enn vi hittil*

OM TILBAKEBLIKK-SPALTEN

Ranas industrihistorie strekker seg 170 år tilbake i tid og kan deles inn i tidlig industriutvikling, tiden med Norsk Jernverk og tiden etter omstillingen til privat eierskap.

I 2020 er det 65 år siden oppstarten av A/S Norsk Jernverk. Mye av dagens industri i Mo Industripark drives videre på tuftene til det gamle jernverket. Dette markerer vi med en artikkelserie i år med historiske tilbakeblikk fra anleggsperioden frem til dagens industrivirksomhet. Serien består av seks artikler, en i hver utgave av IndustriparkNytt.

Artikkelrekken vil ta for seg følgende tidsepoker:

1955 Det hele begynner – Anleggsperioden og oppstart av A/S Norsk Jernverk
1960 – 1975 Statsindustriens glanstid i Rana: investeringer, stridigheter og utfordringer
1975 – 1985 Stålkrisen og internasjonal stålindustri i endring
1985 – 1995 Et tiår med omstilling
2008 – 2014 Finanskrise og oljesatsing
2015 – 2020 Fra miljøfokus til grønt skifte

Flere bilder og historisk stoff:
www.mip.no/historie

har vært vant til å gjøre, het det seg i planen. Det omfattet råstoffer som malm, energi og vann, som var vesentlige faktorer i jern- og stålproduksjonen.

ET INDUSTRIPOLITISK TIDSKIFTE

Fra 1975 hadde norske myndigheter satt i verk kraftige stimulerings tiltak for norsk industri gjennom en bevisst motkonjunkturpolitikk, finansiert av fremtidige oljeinntekter. Norge hadde for alvor startet veien mot å bli en oljenasjon da Ekofiskfeltet kom i full drift fra 1975. Men for Jernverkets høye eksportandel på 70 prosent, var ikke stimulerings tiltakene tilstrekkelig. Dessuten sank det norske stålforbruket betydelig etter 1975, med sterk nedgang i skipsbyggingsindustrien.

Frem til 1979 hadde det vært et sentralt mål i norsk industripolitikk å fremme utvikling som bidro til å nå overordnede målsettinger for samfunnsutviklingen, som sysselsetting, lokalisering, arbeidsmiljø og miljøvern. Men med de store internasjonale endringene i økonomi og handel, var også premissene for norsk industri endret. Den samfunnsmessige betydningen ble sterkt nedtonet i forhold til den enkelte bedrifts lønnsomhet, og myndighetene skulle nå prioritere støtte til bedrifter som var levedyktige.

Denne industripolitikken ble videreført av Brundtland-regjeringen og senere av Willoch-regjeringene, og både Høyre og Arbeiderpartiet tok en pragmatisk tilnærming til næringslivets utfordringer. Det som først og fremst skilte de to partiene var spørsmålet om synet på statlig og privat eierskap.

MODERNISERING

Ved Jernverket ble en ny moderniseringsplan iverksatt på åttitallet, Plan 1980-84, med fokus på modernisering av den skrapbaserte produksjonsløypa og gruve drift med oppredning ved Rana Gruber. Samlet skulle man investere 760 millioner kroner i planperioden. Resultatet ble bygging av strengtøpeanlegget i Stålverket, bygging av Rana Grubers nye anlegg i Ørtfjellet, bygging av nytt oppredningsverk i Vika, anlegg som skulle få stor betydning også for omstillingen og årene etter.

I januar 1983 la styret i Norsk Jernverk fram

Industriminister Jan P. Syse (H) på besøk ved Jernverket. F.v.: klubbformann Hallstein Sjøvoll, adm. dir. Per Bakken, ukjent, Jan P. Syse, Gudleiv Harg, styreformann AS Norsk Jernverk i 1983-85.

en ny strukturplan. Frem til da hadde Staten investert og gitt tilskudd til Norsk Jernverk på drøyt 2,3 milliarder av datidens kroner, og den nye strukturplanen hadde en prislapp på om lag et like stort beløp.

EFFEKTIVISERING OG DELPRIVATISERING

Behovet for effektivisering av den malmbaserte stålproduksjonen ved Jernverket for å oppnå samme styrke som internasjonale stålverk, ble pekt på i flere rapporter på slutten av 70- og begynnelsen av 80-tallet.

I januar 1984 la Jernverksstyret fram Plan 1984-86. Der presenterte styret to alternativer for videre drift. Det ene var et ministålverk basert på smelting av skrapjern med 2800 færre ansatte. Det andre alternativet var videreføring av eksisterende drift, med 600 færre ansatte, etter en omfattende effektivisering, produktivetsforbedring og endring. Forutsetningen for begge alternativ var gjeldssanering og nye investeringer. Stortinget satset på fortsatt videreføring, men stilte strenge krav til nedbemanning.

Jernverkets kapitalbehov og høye gjeldsandel var på nytt tema i Stortinget i 1984, der samlet gjeld var på drøyt 2,2 milliarder kroner samt at underskuddene hadde vært på over 300 millioner i hvert av de siste årene. Departementet mente Norsk Jernverk da skulle "komme inn i en gunstigere utvikling", og at Jernverket fra 1987 ville gå med overskudd og ikke ha behov for støtte.

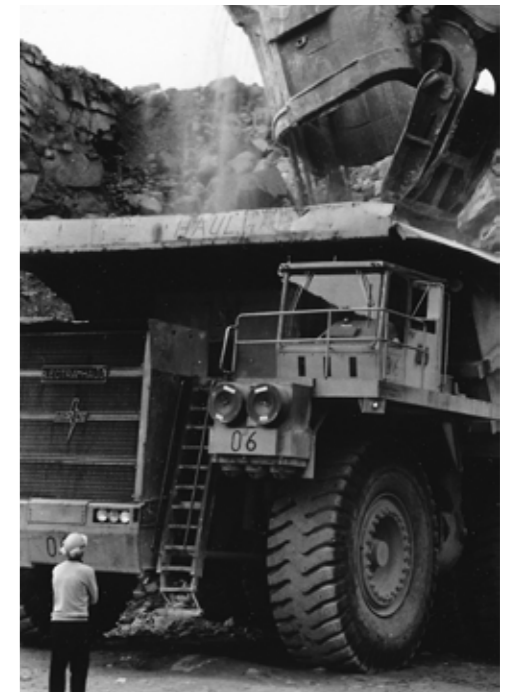
JERNVERKET TAR OVER SPIGERVERKET

I juni 1985 overtok Jernverket alle aksjene i Christiania Spigerverk, etter et turbulent konkurranseforhold over mange år. Samtidig overdro staten 20 prosent av aksjene i Norsk

Innen utgangen av 70-tallet hadde Jernverkets råjernsovner mistet sin konkurransefordel og var blitt ulønnsomme. Plan 1980-84 satset derfor på modernisering og ombygging til skrapbasert stålsmelting i Stålverket.

Store forhold for maskinførere og maskiner i dagbruddet til Rana Gruber.

Jernverk til det privateide industrikonsernet Elkem. Jernverket gikk da fra å være et heleid statsselskap til å bli delprivatisert.

I Stortingets behandling i mars 1985 uttrykte industriminister Jan P. Syse håp og tro på at det var lagt et grunnlag for et lønnsomt jernverk, men han stilte imidlertid spørsmål om optimismen var berettiget, sett i lys av tidligere erfaringer. – Det må likevel være lov å si at vesentlige brikker som vil kunne bidra til en bedre utvikling ved Jernverket og for Rana-samfunnet, nå er på plass, sa Syse fra talerstolen.

Slik gikk det imidlertid ikke, og detaljene rundt omstillingsvedtak og gjennomføring av omstillingen er tema i neste artikkel i denne artikkelserien.

Tekst av Ivar Hartviksen for Mo Industripark as

JUBILANTER

60år

BERTIL BACKMAN

Rana Gruber
01.06.1960

TORE KILDAL

Celsa Armeringsstål AS
02.08.1960

WIGGO MYHRE

Celsa Armeringsstål AS
26.06.1960

JAN ARVID HAGAVEI

Ferroglobe
05.08.1960

FRANK RUSTAND

Miras Solutions
28.07.1960

ARVID EDVARSEN

Rana Gruber
11.08.1960

HARRY MONSEN

Ferroglobe
28.07.1960

EDGAR ÅSLAND

Rana Gruber
11.08.1960

INGAR FRANTZ OLSEN

Rana Gruber
30.07.1960

HARALD MARTINIUSSEN

Mo Industritransport
19.08.1960

50år

HAAKON ANDERSSON

MOMEK Techteam AS
08.07.1970

MORTEN ØVERMO

MOMEK Civil AS
19.07.1970

MARICEL ROMAN

MOMEK Personnel AS
24.07.1970

JØRGEN JOHANSEN

MOMEK Services AS
10.08.1970

ØRJAN KANT

Rana Industriterminal
10.08.1970

EYVIND STRØMNES

MOMEK Techteam AS
14.08.1970

TED MAGNE HANSEN

MOMEK Services AS
28.08.1970

40år

TOR ÅGE HAUGUM

Mo Industripark AS
28.07.1980

20år

JO VILJAR DAAE STEIRO

Celsa Armeringsstål AS
10.07.2000

THEODOR ANTHONIO HANSTEN

Celsa Armeringsstål AS
10.07.2000

HÅKON LUKTVASSLI HENRIKSEN

Celsa Armeringsstål AS
02.08.2000

JUBILEUM

ANSATT 40 ÅR I SAMME BEDRIFT

16.06 **KJELL NILSEN**, Ferroglobe

ANSATT 35 ÅR I SAMME BEDRIFT

17.06 **ROLF SIVERTSEN**, Mo Industripark as

GRATULERER!

TAKK

Takk for oppmerksomheten i
anledning min avslutning ved
Celsa Armeringsstål.

Mvh

TERJE LYSØ

Hva synes du om den fornyede utgaven av
informasjonsavisen for Mo Industripark?
Ris, ros eller tips kan sendes til tonje.nermark@mip.no